

2003 - פרשת הלינץ' ברמאללה: משפט צלאחה

סגן שרון גולדברג, תובעת צבאית בפרקליטות אזור יהודה ושומרון, התביעה הצבאית

בחודש אוקטובר 2000 נרצחו ברמאללה רב"ט ואדים נורז'ץ ז"ל ורס"ל יוסף אברהמי ז"ל באירוע שכונה לימים "הלינץ' ברמאללה" – אשר זעזע את מדינת ישראל. תמונתו של עבד אל עזיז צלאחה, פלסטיני שנטל חלק בלינץ', המושיט את ידיו המגואלות בדם מחוץ לחלון אל עבר ההמון הזועם, נחרטה לזיכרון קולקטיבי של ברבריות וחוסר אנושיות הזכורים מהמקרה. כנגד צלאחה הוגש כתב אישום בבית המשפט הצבאי בגין עבירה של גרימת מוות בכוונה המקבילה לעבירת הרצח. במסגרת הדיון בעניינו עלתה השאלה המשפטית, האם וכיצד ניתן להרשיע אדם ברצח בגין מעשה שבוצע באופן ספונטני על ידי המון זועם.

רקע עובדתי

בתקופה שבין השנים 2000 - 2005 התרחשו באיו"ש אירועי "גאות ושפל", שכללו פיגועי טרור והפרות סדר מצד פלסטינים שגבו מחיר דמים כבד ממדינת ישראל. רב"ט ואדים נורז'ץ ז"ל ורס"ל יוסף אברהמי ז"ל היו חיילים שעשו את דרכם לשירות בבית-אל בבוקר ה-12 לאוקטובר 2000. השניים איבדו את דרכם ונקלעו לעיר רמאללה. משהבחינו שוטרים פלסטיניים בשני החיילים הנוסעים ברכב בעל לוחית זיהוי ישראלית, הורו להם לעצור, נטלו את נשקם והובילו אותם אל תוך תחנת המשטרה הסמוכה, שם תושאלו תוך שימוש באלימות באשר לסיבת כניסתם לרמאללה. משנפוצה השמועה כי שני חיילי צה"ל מוחזקים בתחנת המשטרה, הגיעו רבים אל התחנה והחלו לבצע בחיילים לינץ' אכזרי, כאשר חלק מהמשתתפים מכים אותם ומתעללים בגופותיהם, אף לאחר ששני החיילים כבר לא היו בין החיים.

כנגד רבים מהמעורבים הוגשו כתבי אישום בגין השתתפותם בלינץ' בבית המשפט הצבאי. הליכים אלו טופלו ע"י קציני התביעה הצבאית באיו"ש. בין הפורעים והרוצחים היה גם עבד אלעזיז יוסף מוצטפא צלאחה; לאחר תפיסתו, הוגשו נגדו כתב אישום בגין עבירה של גרימת מוות בכוונה, המקבילה לעבירת הרצח (תיק בימ"ש צבאי ביהודה 41930/01 **התביעה הצבאית נ' עבד אלעזיז יוסף מוצטפא צלאחה**), ובשנת 2003 החלו להישמע ההוכחות בעניינו.

עדויות מהליניץ' ברמאללה נחשפו בבית המשפט

בין היתר נחשפה עדותו של עזיז צאלחה, שתמונתו מניף את ידיו המגואלות בדם הפכה לסמל הליניץ'. צאלחה: דקרת' את החייל בגב פעמיים או שלוש

שמור 6

25.12.2013
נר חסון

הליניץ' ברמאללה באוקטובר 2000, בו נרצחו החיילים ואדים נורז'יץ ויוסי אברהמי, סימל את פתיחת האינתיפאדה השנייה. לאחרונה, במסגרת משפט נזיקין שמתנהל נגד הרשות הפלסטינית בבית המשפט בהגותו, נחשפו עדויות שיש להן השפעה על ההגנה והתביעה. את הפרטים בנושאי המשפט

כתבת עיתון "הארץ" בקשר להליך נזיקי בעקבות הפרשה, שגלגולה המשפטי נמשך למעלה מעשור, מיום 25 בדצמבר 2013.

הליך המשפטי

במהלך משפטו של הנאשם התעוררו שאלות עובדתיות ומשפטיות ביחס לאחירותו ברצח שני החיילים - שאלת השותפות. בין היתר, התעוררה השאלה האם ניתן לראות בנאשם שותף למעשה העבירה הקולקטיבי-ההמוני של הרצח.

לאחר שמיעת העדויות בתיק, וקיומן של פרשת תביעה ופרשת ההגנה, הכריע בית המשפט הצבאי כי הנאשם אשם בגרימת מותו בכוונה של רב"ט ואדים נורז'יץ ז"ל.

לאחר שטענו הצדדים לעניין העונש הראוי בפרשה הנתעבת, גזר בית המשפט על הנאשם עונש של מאסר עולם בגין הרשעתו כאמור.

בית המשפט הצבאי לערעורים שדן בערעור שהוגש ע"י הנאשם, ניתח את שאלת השותפות הספונטנית בעבירת גרימת מוות בכוונה, וכך קבע:

"ברגיל, נדברים השותפים ביניהם קודם ביצוע העבירה, או אז פשוט וברור הוא כי שותפים בפנינו. יחד עם זאת, אין התכונן וההתקשרות המוקדמים תנאי לקיומה של שותפות. כבר נפסק, לא אחת, כי אף "שותפות ספונטאנית" שותפות היא, ואין היא נבדלת במאומה משותפות עבריינית רגילה... יטען הטוען, כי אף אם שותפות עשויה להיווצר באופן ספונטאני, הרי נדרש שכל המעורבים ימצאו בזירת האירוע בעת תחילתו. אף טענה זו לא ניתן לקבל, לא במישור העובדתי, אף לא במישור המשפטי.

במישור העובדתי, אין חולק כי המערער היה בין אלה אשר התגודדו מחוץ לתחנת המשטרה, כבר מן השלבים המוקדמים, ובעצם נוכחותו במקום, ויותר מכך בניסיונו לפרוץ אל תוך התחנה, קשר עצמו לכל אשר התרחש במקום. אך גם במישור המשפטי, דומני כי יש לדחות טענה זו. אפילו החלה תקיפת המנוח קודם שנכנס המערער לחדר, אין בכך כדי למנוע ממנו מלצרף עצמו לחבורה בשלב מאוחר יותר. אף אם יצאה הרכבת לדרכה ניתן להצטרף אליה באחת התחנות שלאורך הדרך, ומשהצטרף המערער -

נושא הוא באחריות ממש כמו שאר הנוכחים בחדר. "ע"י איו"ש 2770/04, ע"י

איו"ש 1024/05. ההדגשות הוספו ש.ג.)

חשיבות הפרשה

אירוע הלינץ' ברמאללה הינו אחד האירועים הקשים ביותר שחוותה מדינת ישראל בשני העשורים האחרונים. מדובר באירוע בו נרצחו באכזריות שני חיילים שנקלעו ללינץ' המוני מצד פלסטינים, והתמונות הקשות מהאירוע חקוקות בזיכרון הקולקטיבי של מדינת ישראל עד היום.

מצוי הדין עם המעורבים באירוע טופל במשך שנים ע"י התביעה הצבאית, אשר ניהלה עשרות הליכים נגד נאשמים בפני בתי המשפט הצבאיים, ובסופם נגזרו עונשים כבדים על המעורבים במעשה.

חרף העובדה שמדובר באירוע אכזרי וברברי, עקרון שלטון החוק נשמר ונוהלו נגד המעורבים הליך משפטי הוגן לפי כל הכללים. זהו חלק מעוצמתה של הפרקליטות הצבאית ומערכת המשפט הצבאית.

בנוסף, הפרשה חשובה מבחינה משפטית בכך שבתי המשפט הצבאיים נדרשו לדון בדוקטרינת "השותפות הספונטנית" במשפט הפלילי.

2000 Ramallah lynching

From Wikipedia, the free encyclopedia Coordinates: 31.9050°N 35.2044°E

The **2000 Ramallah lynching** was a violent incident that took place on October 12, 2000 at the el-Bireh police station, where a Palestinian mob killed and mutilated the bodies of two Israel Defense Forces reservists, Vadim Norzhich (Nurzhitz) and Yosef "Yossi" Avrahami,^[a] who had accidentally entered the Palestinian Authority-controlled city of Ramallah in the West Bank and were taken into custody by Palestinian Authority policemen.

The incident was filmed by several media outlets, and caused a stir in Israel and elsewhere, despite Palestinian police attempts at confiscating the footage immediately after the incident.

Aziz Salha, one of the lynchers, waving his blood-stained hands from the police station window. Salha was later arrested by Israel and sentenced to life imprisonment, but was released in 2011 as part of the Gilad Shalit prisoner exchange.

צילום- מסך של עמוד ויקיפדיה המפורט בקשר לפרשה, שזכתה לתהודה עולמית ולביקורת גורפת ברחבי העולם (התמונה צולמה בידי צוות טלוויזיה איטלקי מערוץ מדיהסט - MEDIASET ; קישור)

מדוע בחרתי בנושא?

אירוע הלינץ' ברמאללה התרחש כאשר הייתי ילדה צעירה אבל הוא טבוע היטב בזיכרוני. מדובר באירוע שטלטל את המדינה והואר צרוב עמוק בזיכרון הקולקטיבי של מדינת ישראל עד היום. בתוך כך, גם הפרקליטות הצבאית מילאה תפקיד מרכזי כאשר פעלה בנחישות למיצוי הדין עם הנאשמים שהיו מעורבים באירוע, אך בה בעת הקפידה שהדבר ייעשה בהליך משפטי תוך שמירה על שלטון החוק.

כקצינה בפרקליטות הצבאית זכיתי בשנים האחרונות לטפל בתיקים חשובים, ואני גאה על האפשרות הנתונה לי לתרום לביטחונה של מדינת ישראל.